

MISSIONERS CONSTATEN EL DRAMA HUMANITARI

Crida urgent des del Sudan del Sud

Més de tres milions de sud-sudanesos han abandonat casa seva i hi ha un milió quatre-cents mil refugiats en països veïns.

JIM COMINO, S.D.B.

«Les lluites tribals produeixen fam, torturen els grans i maten els petits»

PAU VIDAL, S.J.

«El principal és aturar els combats i garantir l'accés d'ajuda»

P 4-6

L'Església reclama treball decent amb motiu del Primer de Maig

P 8 i 9

«Volem transformar la societat perquè sigui més digna i equitativa»

Joan-Andreu Rocha, degà de la Facultat d'Educació Social i Treball Social Pere Tarrés

P 26 i 27

El clamor de Sudan del Sud

Des del 20 de febrer diverses zones del país estan en situació de fam

Rosa María Jané Chueca

Després de cinc dècades de guerra, el Sudan del Sud va aconseguir la independència el 2011. Només dos anys després, el 2013, el nou país va començar a dessagnar-se en una guerra civil que únicament ha produït desplaçats, violència i misèria. Més de tres milions de sud-sudanesos han abandonat casa seva i hi ha un milió quatre-cents mil refugiats a països veïns. A aquesta situació caòtica s'afegeix la declaració de fam, el 20 de febrer, que afecta diverses zones del país. Feia sis anys que un país africà no declarava oficialment «situació de fam». Segons les Nacions Unides, «una declaració oficial de fam vol dir que la gent ja ha començat a morir de gana». S'estima que unes 100.000 persones pateixen fam i que un milió més és a punt de patir-ne. I la situació pot empitjorar encara més. Si no s'hi posa remei, al juliol cinc milions i mig de sud-sudanesos patiran una greu mancança alimentària. De fet, ja hi ha més d'un milió d'infants amb malnutrició aguda.

Pau Vidal i Àlvar Sánchez treballen al Sudan del Sud, concretament a Maban, amb el Servei Jesuïta a Refugiats (SJR). «El que va començar com una lluita de poder entre el president, Salva Kirr, i el vicepresident, Riech Machar, va desembocar en una lluita entre les dues ètnies que representen: els dinkas i els nuers, que amenaça amb desintegrar el país», ens explica Pau Vidal. El conflicte ja s'ha estès arreu del territori i la majoria de regions viuen en la inestabilitat. Com denuncia aquest jesuïta, «hi ha massa grups armats, sense cap control».

Per entendre el moment actual, cal remuntar-se al passat. «Durant els llargs anys de lluita armada contra el nord», ens informa Vidal, «el moviment armat no sempre va estar unit. Un cop acabada la guerra, els líders de la guerrilla van prendre el control al nou país. Sembla que ningú no es va preguntar com transformar uns líders acostumats a la violència en líders democràtics i pacífics. Els interessos regionals sobre el petroli abundant al país afegeixen complexitat al conflicte».

Ja el 2008 es va crear Solidaritat amb Sudan del Sud (SSS), una entitat formada per més de 270 congregacions religioses masculines i femenines, com a resposta a la crida dels bisbes sudanesos per donar suport a aquest país jove. Sor Yudith Pereira, directora executiva adjunta de SSS, assegura que la independència del Sudan del Sud «no va significar l'existència d'una identitat com a poble ni la pau. Les lluites pel poder polític i econòmic han causat conflictes des de llavors, revestits de conflictes tribals, però fonamentalment causats pels líders polítics i militars. La població pateix la repressió del govern i els militars, i també la de grups locals. La pobla-

Missa en un camp de refugiats a Doro amb Pau Vidal.

ció té por i s'aplega en camps com a protecció. Viure en camps suposa que la vida ordinària s'atura. Abandonen casa, escola...».

Els salesians, des dels anys vuitanta, són presents al Sudan del Sud al servei dels joves necessitats als camps de refugiats i els ofereixen ajuda, aliments, roba, salut i higiene. Actualment acullen més de 15.000 persones que continuen arribant a les seves instal·lacions a la recerca de refugi i menjar. A Gumbo disposen d'un camp de desplaçats interns amb una capacitat per a més de 10.000 persones. També a Mori, Mafao, Mogri, Belyngang i Nisethu atenen centenars de persones que moren de fam. A Wau n'acullen més de 2.500, a més d'ajudar milers de desplaçats interns a diversos indrets dins de la ciutat, informa el missioner salesià Job Shyjan, director de l'Oficina de Projectes al Sudan del Sud.

El salesià Jim Comino, que compta amb una experiència de 25 anys com a missioner al Sudan i al Sudan del Sud, ens diu que «tan sols el Senyor

sap quantes persones han estat i seran sacrificades als altars dels propis interessos, de la set de poder i de les lluites tribals».

Ajuda humanitària

Segons Pau Vidal, la qüestió principal és «aturar els combats i poder garantir l'accés d'ajuda humanitària». La situació dramàtica va obligar el govern a declarar l'epidèmia de fam, per això, apunta Vidal, «els líders han d'entendre que sense pau i estabilitat milers de persones moriran de gana en un país ric en agricultura i recursos». És cert que la sequera ha complicat les coses, però el motiu principal de la fam és la guerra i el col·lapse de l'economia. «Milions de persones passen gana perquè han hagut d'abandonar la terra i no poden conrear ni alimentar les seves famílies. Alhora, la crisi econòmica, amb una inflació disparada, fa que la població tampoc no pugui comprar els aliments bàsics.»

A més d'aquest gran problema,

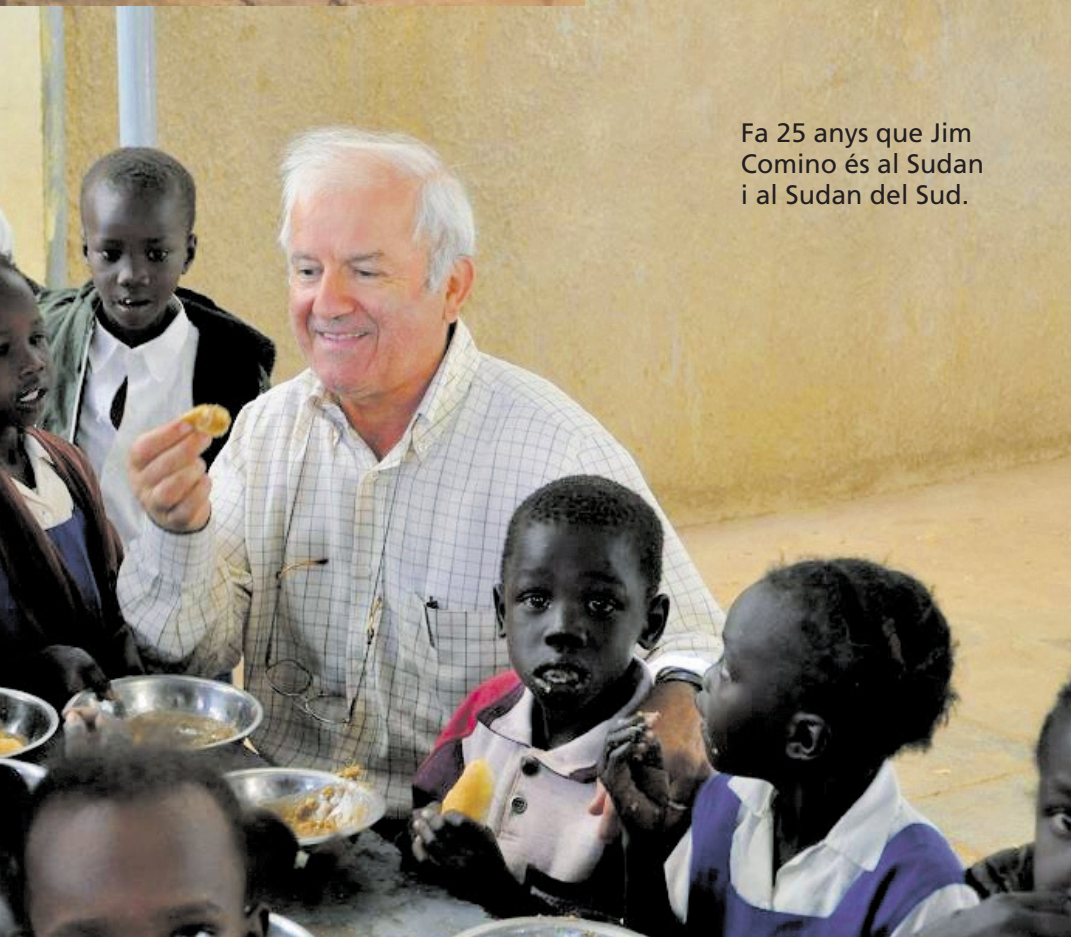

Yudith Pereira posa l'accent en altres fronts: «La corrupció i la indiferència del govern davant del poble. Gasten el pressupost del país en defensa i administració sense invertir en la població. Al govern no li falta de res...» A més de menjar, no hi ha medicaments, escoles, hospitals... Un altre aspecte que assenyala la religiosa és «la manca d'identitat nacional, ja que el poder està dividit per ètnies».

La gran preocupació de les congregacions religioses i entitats que treballen sobre el terreny és l'atenció als desplaçats i refugiats, «que no poden tornar als seus llocs de procedència si no hi ha seguretat», reflexiona sor Pereira.

L'SJR treballa a Maban, amb les víctimes de la guerra. Com revela Pau Vidal, «són més de 135.000 persones les que ara mateix estan atrapades entre dues guerres: la guerra de la qual van fugir al seu país (Sudan) i la que pateix el país que les va acollir (Sudan del Sud). També treballem amb la comunitat local, sud-sudanesos molt afectats pel conflicte actual». La filosofia de l'SJR es resumeix en tres conceptes: servir, acompanyar i defensar.

Amb el suport d'Entrecultures, Mans Unides i altres organitzacions, Pau Vidal i Àlvar Sánchez concentren les seves activitats en tres àrees: educació, acompanyament psicosocial i pastoral. Per a Àlvar Sánchez, «l'educació transforma vides, crea vincles comunitaris i comparteix l'esperança

Fa 25 anys que Jim Comino és al Sudan i al Sudan del Sud.

PAU VIDAL

«Ningú no es va preguntar com transformar uns líders acostumats a la violència en líders democràtics i pacífics»

ÀLVAR SÁNCHEZ

«L'educació genera confiança i la confiança genera esperança i pau»

YUDITH PEREIRA

«Molts sacerdots es desplacen amb les seves comunitats locals o assisteixen la població dels camps»

JIM COMINO

«Només el Senyor sap quantes persones han estat sacrificades pels mateixos interessos, la set de poder i les lluites tribals»

que una altra manera de viure és a l'abast. Quan la violència ha enfosquit el teu cor i t'ha pres els teus éssers estimats, t'adones del valor de l'educació, perquè la millor cosa del que has après és que ningú no t'ho podrà prendre. L'educació genera confiança i la confiança genera esperança i pau». Malgrat les situacions tan dramàtiques que viuen els desplaçats i refugiats, Pau Vidal defensa que «les seves vides no són només dolor, violència, sinó també vides marcades per l'alegria, transformació, celebració i bellesa».

Jim Comino ens explica que «distribuïm tot el menjar que tenim i n'hem comprat més, deu vegades més car que el preu normal». A això s'afegeixen situacions com la següent: «El camió que transportava el menjar va ser bloquejat per la policia, i ens acusaven d'alimentar l'enemic. Va ser com si m'haguessin donat un cop de puny a l'estómac! Vam mirar d'explicar que la gent del camp de refugiats no té armes, que són mares que només tenen gana... hi va haver d'intervenir l'arquebisbe perquè poguéssim recuperar el menjar. És ben cert que les lluites tribals provoquen fam, que torturen els grans i maten els petits.»

Solidaritat amb el Sudan del Sud se centra en la formació de personal a les àrees d'educació, per formar professors al centre de Yambio i capacitar infermers i llevadores al centre de Wau. A l'àmbit agrícola es prepara

La veu dels bisbes

Els bisbes del Sudan del Sud van publicar a finals de febrer un missatge en què adverteixen: «La guerra civil continua i es perpetuen els homicidis, les violacions, els saquejos, els atacs a les esglésies i edificis. El nostre país està enmig d'una greu crisi humanitària... la nostra gent lluita diàriament per sobreviure.» Els prelats denuncien que «no hi ha cap raó per passar gana i enfonsar-se en una emergència humanitària, ja que el Sudan del Sud és un país ric en vegetació, fauna, té aigua, tradicionalment és molt ric en peix i conreus. És erroni anomenar-lo desastre natural, no hi ha res de desastre natural en aquesta situació».

El missatge dels bisbes, segons Jim Comino, vol «subratllar la voluntat de l'Església del Sudan del Sud per posar al centre el procés de pau i el desig de facilitar un diàleg nacional», a més d'«oferir als fidels i ciutadans un sospir d'alleujament i fer que se sentin al centre de la comunitat internacional i no oblidats i abandonats a la seva sort».

Yudith Pereira subratlla que els pastors de l'Església «denuncien també el doble missatge del govern que, d'una banda, propugna un diàleg nacional i, de l'altra, actua amb enorme repressió i procura afavorir ètnies concretes; el seu exèrcit tortura i mata la població civil i es despreocupa del seu poble, només es preocupa pel seu propi enriquiment». Pau Vidal afegeix que «els bisbes demanen que s'aturi aquesta guerra absurda fratricida. Diuen que no estan en contra de ningú (ni el govern ni l'oposició), però sí que denuncien clarament les accions violentes vinguin d'on vinguin. En aquest context és difícil per a l'Església saber ser una veu profètica, perquè sovint això implica persecucions i mort. Malgrat tot, és admirable el testimoni de milions de persones de fe que encara aposten pel perdó i la reconciliació».

En aquest sentit, els prelats demanen: «Us animem a mantenir-vos espiritualment forts, a exercir la contenció, la tolerància, el perdó i l'amor. Treballem per la justícia i la pau. Rebutgeu la violència i la venjança. Estem amb vosaltres.»

la població a Riimence, en agricultura comunitària i sostenible. I també s'ocupa de la formació d'agents de pastoral per a la reconciliació i la construcció de pau. Com subratlla Judith Pereira, el fet que SSS sigui intercongregacional «és un testimoni i model per a una societat en què la convivència en diversitat i unitat està per edificar».

La religiosa posa en relleu el paper de l'Església catòlica, que forma part del Consell d'Esglésies, i que s'uneix a les altres confessions en la denúncia de la situació. La Conferència Episcopal del Sudan del Sud inclou el Sudan, tot i que hi ha quatre de les nou diòcesis vacants. «Tots plegats procuren oferir tant serveis socials com educació i sanitat, formació de professorat, d'infermeria, de graduats universitaris, amb tota mena d'activitat pastoral i de formació, i assisteixen les situacions d'emergència alimentària i de conflicte, que actualment són moltíssimes. Molts sacerdots i religiosos es desplacen amb les seves comunitats locals o assisteixen la població dels camps.»

Ressò internacional

Els acords de pau de l'agost del 2015 «han estat dinamitats per totes dues bandes, ara mateix no hi ha voluntat política, malgrat que milions de persones no tenen menjar», lamenta Pau Vidal. Així, demana a la comunitat internacional «trobar maneres de fer que s'asseguin novament a la taula de negociació el govern i l'oposició». Així mateix, és important incloure «representants de la societat civil en les negociacions. El paper de l'Església com a mediadora és molt valorat per totes les parts, però fins ara no ha tingut l'espai necessari per poder incidir positivament en tot el procés».

Segons aquest jesuïta, alguns analistes indiquen que ni les Nacions Unides ni el bloc de països de la regió tenen prou credibilitat per assolir la pau, «però potser la Unió Africana té més possibilitats de fer una mediació eficaç en aquest conflicte. Ja seria hora que s'imposés un embargament d'armes per reduir la brutalitat del conflicte i oferir una finestra a una sortida negociada».

Yudith Pereira reclama a la comunitat internacional «que l'interès principal per a ella sigui la població, per damunt d'altres interessos econòmics, extractius o de comerç d'armament. No s'ha aprovat l'embargament d'armes. Demanem que els fons es canalitzin per a emergència i desenvolupament a través dels projectes més eficaços, i es promoguin en el govern mecanismes d'exigència de justícia i transparència, perquè sense mecanismes de justícia no serà possible garantir-ne la pau. Que es pugui responsabilitzar els governants amb un tribunal constitucional».

En el vessant més humà, els religiosos ens animen a aportar el nostre granet de sorra. La germana Pereira ens convida a donar a conèixer la situació de la població, «que ha estat un drama constant i silencios, per exemple estenen a les xarxes socials l'etiqueta #southsudanwecare o

Un milió d'infants pateix malnutrició aguda.

PER COL·LABORAR

Companyia de Jesús Província d'Espanya-Missió i Desenvolupament (Pau Vidal / Àlvar Sánchez JRS)
ES10 2100 3205 1122 0036 2790
<http://enpau.blogspot.com>

Solidarity Projects Italy-ONLUS
IT66 T033 5901 6001 0000 0066 112
BIC/SWIFT: BCITITMX
www.solidarityssudan.org

Missions Salesianes-Madrid
ES07 2100 3478 37 2200008614
www.misionessalesianas.org

col·laborant amb les organitzacions que hi som amb suport financer o voluntariat». Pau Vidal afegeix que «l'Evangeli ens convida a deixar-nos tocar pel dolor del món, sentir-nos agermanats i posar-nos en marxa per construir un món millor. Hem de poder sortir de les nostres zones de confort, hem de tenir l'audàcia d'imaginar l'impossible».

El jesuïta aprofita també les pàgines de *Catalunya Cristiana* per fer aquesta reflexió: «En els darrers dos anys Europa ha reaccionat a l'arribada dels refugiats a les seves terres amb egoisme i atiant fantasmes irrealistes d'invasió massiva. L'Església a Europa s'ha d'alçar com un exemple d'acollida i hospitalitat. Alhora, cal treballar millor i més a fons per entendre les causes dels conflictes armats, denunciar els que es beneficien del patiment de milions de persones i així poder aturar els conflictes.»

Proximitat de Francesc

En el seu missatge pasqual, el papa Francesc va mostrar una vegada més la seva proximitat amb el Sudan del Sud i ha expressat el seu desig de visitar el país juntament amb el responsable de l'Església anglicana. Per al salesià Jim Comino, «la visita del Papa depèn de la situació de seguretat, perquè no sabem què pot passar avui o demà». Aquest viatge suposaria, segons sor Yudith Pereira, «una oportunitat per fer una crida a aturar les morts i la repressió, i que no es produeixi un genocidi com a Rwanda o Burundi, entre cristians. Una crida a la pau entre totes les diferents faccions i tribus, una crida al president i al govern a enfocar la seva política a favor del poble, i denunciar la corrupció i la repressió. Fer la crida amb altres líders religiosos li donarà més força i és un testimoni de la unitat que tant es necessita». Pau Vidal també destaca el caràcter ecumènic de la visita: «Aquí l'ecumenisme no és només per als debats teològics, és una qüestió vital.

L'Església és un símbol d'unitat en la diversitat més enllà de les divisions ètniques o confessionals. Els grups armats necessiten aquest testimoni per adonar-se que la violència i la por al germà no fa més que portar la mort, sofriment, fam i desgràcia. La possibilitat de la visita del Papa ens omple d'esperança. És un líder molt estimat arreu i desitgem que el seu testimoni estovi els cors més endurits en aquest país on la immensa majoria desitja la pau.»